

Preek zondag Epifanie 3 januari 2016, Oude Lutherse Kerk

Ze tieren welig op televisie deze dagen: de jaaroverzichten, met hoogte- en dieptepunten uit het nieuws in 2015. Onvergetelijke beelden uit het afgelopen jaar golden het vluchtelingendrama dat heel Europa overspoelde, figuurlijk maar ook letterlijk. Over de situatie op een van de bekendste aanlandplaatsen, Lesbos, werden we wekenlang indringend geïnformeerd. Onze eigen Marieke Brouwer vertelde in september over haar eigen ontreddeing toen ze op vakantie in Lesbos was. Weg zorgeloosheid, weg vertier. Ze deed via haar Facebookpagina en later, terug in Nederland in haar eerste dienst, persoonlijk verslag van de verschrikkelijke taferelen waar ze middenin stond en die wij in de nieuwsuitzendingen op afstand zagen.

In een fragment uit een documentaire vroeg de journalist wat ze het mooiste moment vond, een wat wrange formulering als je op Lesbos in de zee “op kruishoogte” drenkelingen staat te redden. Toch wist Steffi de Pous het antwoord op die vraag. Als de nieuwe boten aankwamen op Lesbos en ze dan **ENTA FI AMAAN** tegen de nieuwkomers zei (dat betekent in het Arabisch “je bent veilig”) dan “zag je de spanning van hun schouders glijden”. De krant wijdde een artikel aan haar organisatie ***Because we carry***, een initiatief van drie yogadocenten uit Amsterdam die via ingezamelde giften eten, kleding en dekens naar Griekenland brengen en uitdelen aan de vluchtelingen. Liever gezegd “mensen op de vlucht”, zegt Anna Smit, een van de andere oprichters, want het woord ‘vluchtelingen’ creëert zo’n afstand.

ENTA FI AMAAN -

dat kon niet meer worden gezegd tegen het jongetje, dat begin september aanspoelde op het strand van Bodrum, een beeld dat de hele wereld overging. Aantallen en massa’s zeiden misschien juist te weinig, maar dit beeld kon toch niet anders dan de mensen tot mededogen bewegen. De foto werd daarom al snel ‘iconisch’ genoemd. Dit beeld werd tot symbool van het humanitaire drama dat zich in onze wereld afspeelt.

ICOON

Een icoon (Gr. *eikōnos*) is een afbeelding van God of het heilige, sterker nog: een icoon is zelf een heilige, goddelijke afbeelding. Een dergelijk beeld riepen wij met Kerst ook op: het (goddelijke) Kind in de kribbe, omgeven door zijn moeder en vader en de dieren in de stal. Een levend, stralend kind, - zoals pasgeborenen dat zijn – een kind, dat Gods heil naar de aarde brengt, als een belofte maar ook o zo tastbaar.

En dan vloeien zij, in de overdenking over wat Kerst is en hoe dat in het nu doorwerkt, wonderlijk genoeg ineens, het kind op het strand dat het niet gered heeft, en het kind dat zal uitgroeien tot degene die mensen redt. Beiden hebben verzorging en koestering nodig (of nodig gehad). Zonder dat kunnen zij niet worden wie zij bedoeld zijn te worden. In de bijbel ligt in iemands naam zijn of haar opdracht: Jezus = JESHOEWA, God bevrijdt (God redt).

Het jongetje op het strand, we weten hoe hij heette: Aylan Kurdi, hij was drie jaar oud en waarschijnlijk afkomstig uit Kobani, in Syrië. Hij was een Koerdisch kind en zijn naam betekent: *de persoon die de vlag van de overwinning draagt* (dank aan een met Willemijn bevriende Algerijnse vertaler). Wie weet is hij dit na of door zijn dood gaan leven, en moge het een overwinning van de medemenselijkheid zijn, waarvan hij de vlag draagt...

Mensen komen hierheen, naar Europa, omdat in ons deel van de wereld beter te leven lijkt. Goed - zoals de mens bedoeld is, saamhorig, vredig, in overvloed. Wij moeten er misschien als samenleving hard aan trekken om dat hoog te houden, zoals we dagelijks in de krant lezen als de zorg weer eens een knauw krijgt, maar toch.

Kerstmis is het feest dat ons herinnert aan die oorspronkelijke staat. Je hoeft maar even het beeld op te roepen van het kind in de kribbe, vol van Gods bedoeling. Toch hing ook zijn lot misschien aan een zijden draadje; Jozef en Maria waren ook ontheemd, die slaappleats om veilig een kind te baren en het te verzorgen moest er ook maar net zijn.

Ieder die daar getuige van is, kan niet anders dan “aanbidden”, het wonder aanschouwen en danken. En voor wie vreest dat dit zoete plaatje niets met de dagelijkse realiteit te maken heeft en dat na de feestweek weer uit de etalages en vensterbanken wordt verwijderd, die luistere nog even verder.

Het Christuskind vraagt ons te behoeden wat kwetsbaar is. Een kind dat geboren wordt staat nog bol van onvervulde potentie, het kan alles worden, het weerspiegelt onze toekomst, en die hebben wij voor een deel in ons eigen hand.

De hele dynamiek in de wereld vraagt om een reactie op de gebeurtenissen. Overheerst de angst, dan volgt inertie of agressie. Overheerst de hoop, dan kan constructieve actie volgen.

Kop boven het krantenartikel over de yogadames van ***Because we carry. Van impulsieve actie naar bijna structurele hulp.*** Dan heb je iets aan deze wereld toegevoegd, dat verschil maakt.

De vluchtelingen, zij leven een Paasverhaal, zij komen over het doodswater onze kant op en velen laten daarbij het leven. De Europeanen worden opgeroepen het Kerstverhaal te belichamen en Kerstmis is het feest dat gaat over het ons geschonken vermogen om te scheppen vanuit de goddelijke bron! (Ziel, Kern, Hoger Zelf, liefdesvonk etc.) Het is de uitnodiging om mee te gaan doen in Gods schepping als medescheppers van dat, waar God ons toe oproept.

Ook in ons eigen leven kennen we allemaal die twee polen... de uitdagingen waar het leven ons voor stelt, tot de dood aan toe, en het – opnieuw – ijken van ons bestaan op die Goddelijke ‘goed bedoelde’ oorsprong, die ergens in ons huist als een goed bewaard geheim.

Medeschepperschap. Het kan betekenen “mede-opschepperschap” als je denkt aan de actie “Soep voor Syrië” maar dat hoeven we vanzelfsprekend niet allemaal te gaan doen. Je kunt ook het ***boek*** “Soep voor Syrië” kopen, van Libanese culinair journalist Barbara Abdeni Massaad. Zij deelde soep uit in een vluchtelingenkamp in haar thuisland Libanon, verzamelde 75 recepten van topkoks, de opbrengst van het

boek ging naar het voedselprogramma van UNHCR). Dus acties steunen van medescheppers met een goed idee dat ze ten uitvoer hebben gebracht. Binnen of buiten kerkelijke diaconieën.

En zo vloeien er nog meer gestalten inéén. De Engelen zijn de boodschappers van God, zij leggen de verbinding tussen die Bron en de aardse werkelijkheid. En ze hebben ons nodig, net zoals wij hen nodig hebben. In het Kerstverhaal zijn het de herders, de mensen die als roeping en taak hebben de kwetsbare schapen te hoeden, zij krijgen verkondigd welk heil het Christuskind brengt – namelijk vrede en redding voor alle mensen op aarde. En ***because they care they can carry***, zij scheppen mee aan de boodschap dat God in en onder de mensen komt.

Op een goddelijke manier worden wij medeplichtig aan de schepping gemaakt, daartoe uitverkoren en naar Gods beeld geschapen. Als het goddelijke kind (onder en in ons) zo verwelkomd wordt, ja dan daalt de vrede daadwerkelijk op aarde. Daar moet je vanzelfsprekend als mens wel wat voor doen.

God - dat is de overgave aan een grotere kracht dan louter onszelf. Kerst zegt ons: God komt met reddende kracht naar ons toe. Dat is nog eens een openbaring. Iets meer dan een week na Kerst hebben wij een heel liturgisch jaar om dat tot ons te laten doordringen.

Moge dat zo zijn. Amen.